

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Основи медсестринства»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти заочна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) —

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту розглянута на засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики

Протокол від.
“ 27 ” серпня _____ 2024 року № 1_

Завідувач кафедри
— _____ проф. Ащеулова Т.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол від.
“ 28 ” серпня _____ 2024 року №1

Голова
— _____ проф. Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Ащеулова Т.В., завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доктор медичних наук, професор;

Болокадзе Є.О., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, кандидат медичних наук, доцент;

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Ащеулова Т.В – завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, д. мед. н., професор.
Професійні інтереси: терапія, кардіологія, пульмонологія, алергологія Контактний тел. та E-mail викладача +380689941208, tv.asheulova@knmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8860-652X>
ResearcherID: H-7438-2018
Scopus Author ID: 57195270472
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=QHNBc1cAAAAJ>
2. Бездітко Т.В. професор пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, професор, д.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, алергологія, імунологі.
Контактний тел. +380507165369 та E-mail викладача tv.bezditko@knmu.edu.ua
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=QHNBc1cAAAAJ>
Scopus Author ID: 57221118108
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=EeXNiMkAAAAJ>
3. Єршоменко Галина Володимирівна професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, д. мед. н., професор.
Професійні інтереси: терапія, алергологія, імунологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380666485213, hv.yeromenko@knmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-5569-8918>
ResearcherID:AAG-4914-2021
Scopus Author ID: 57202960303
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=8e9vJ3AAAAAJ>
4. Болокадзе Є.О., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, пульмонологія, алергологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380662806391 yo.bolokadze@knmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2524-4170>
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=NxmfpAoAAAAJ>

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласної клінічної лікарні та за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики, (вул. Тринклера 3).

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Основи медсестринства» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 “Соціальна робота”, спеціальності «231 «Соціальна робота»

Опис освітнього компоненту(анотація)

«Основи медсестринства» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення студента із основними обов'язками та професійними діями медичної сестри терапевтичних відділень стаціонару. Навчальна дисципліна «основи медсестринства» передбачає опанування вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого, у медичному закладі, сприяння як найшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Основи медсестринства» є комплекс професійних та загально етичних питань у взаєминах соціального робітника і хворої людини на сучасному етапі розвитку суспільства із визначенням правових аспектів професійної діяльності медичного працівника; комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму, а також функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри та сукупності заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих.

Міждисциплінарні зв'язки відповідно до навчального плану, вивчення дисципліни «Основи медсестринства» передбачено у VII або VIII семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: знання з історії соціальної роботи, етики соціальної роботи, основ медичних знань, медико-соціальних основ здоров'я, ведення професійних документів (**пререквізити**) У свою чергу, вивчення дисципліни «Основи медсестринства» формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін Хоспісна допомога, соціальна геронтологія, волонтерська діяльність, виробнича практика (**постреквізити**), що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Закладає основи формування знань, умінь та навичок, які визначаються кінцевими цілями програми, необхідних у наступній професійній діяльності.

Послання на сторінку_ освітнього компоненту в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=880>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1 Метою викладання освітнього компоненту «Основи медсестринства» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини; формування у студента деонтологічних принципів медичного фахівця та вміння застосовувати їх в конкретних професійних ситуаціях.

1.2 Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Основи медсестринства»

є:

- Засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування
- Набуття основних практичних навичок медичної сестри з догляду за хворими та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим
- Засвоєння студентом теоретичних знань, необхідних для побудови оптимальної моделі поведінки при спілкуванні з хворими
- Надання студентові сучасної інформації щодо нормативно-правового регулювання професійної діяльності медичних працівників
- Використання у своїй майбутній практичній діяльності правових, технічних, природоохоронних, профілактичних та освітньо-виховних заходів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасних умовах;
- Знання законів, принципів і правил регулювання професійної поведінки медичних працівників та дослідників, що сприяють безпеці використання нових медичних технологій та запобігають нанесенню шкоди людині, її потомству, усьому людству і біосфері у цілому;
- Формування поваги до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства;

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– загальні:

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

– спеціальні (фахові, предметні):

ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 26. Орієнтуватися в базових питаннях фізіології та анатомії людини. ПРН 27.

Опанувати знання з медичних питань, що можуть стосуватися соціально незахищених категорій населення для надання соціально-медичних послуг.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

1. Комунікативні навички
2. Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами, вміння оцінювати і аналізувати ситуації
3. Здатність до організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
4. Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
5. Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

2.1 Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту
		заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Вибіркова
Загальна кількість годин -120	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й або 8-й
		Лекції
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 10, самостійної роботи студента -110	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший(бакалаврський)	2 год.
		Практичні
		8год.
		Самостійна робота
		110год.
		Індивідуальні завдання:
		0 год.
		Вид контролю: залік

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Установча лекція: Система охорони здоров'я в Україні. Значення медсестринської справи для охорони здоров'я, її функції. Медсестринська справа як предмет; мета, завдання. дична етика, деонтологія і право	2
Всього лекційних годин		2

2.2.2. Семінарські заняття- не передбачено програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Морально-етичні та законодавчі засади Медсестринства в Україні. Організація Роботи та обов'язки медичної сестри Основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару.	1	демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Поняття про загальний та спеціальний догляд за хворими терапевтичного профілю		1 демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми,	-«-
3	Оцінка стану хворого та основних параметрів його життєдіяльності		2 дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів	-«-
4	Загальний і спеціальний догляд	2	-«-	-«-
5	Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця. Поняття про клінічну і біологічну смерть. Правила обходження з трупом	2	-«-	-«-
	Всього годин семінарських занять	8		

2.2.4 Лабораторні заняття- не передбачено програмою

2.2.5 Самостійна робота

№ з/п	Тема	Години	Методи навчання	Форми контролю
1	Значення медсестринської справи для охорони здоров'я, її функції. Обовязки єдиної сестри терапевтичного стаціонару	4	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами, самостійна робота біля ліжка хворого.	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Поняття про потреби, теорію	4	-<<-	-<<-
3	Медична етика, деонтологія і право	4	-<<-	-<<-
4	Основні моделі взаємовідносин у системі „медичний працівник–хворий”.	4	-<<-	-<<-
5	Лікарські помилки та правова відповідальність медичних працівників.	6	-<<-	-<<-
6	Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи уникнення.	4	-<<-	-<<-
7	Моральні та правові аспекти лікарської таємниці.	4	-<<-	-<<-

8	Виховання поваги до здорового образу життя. Здоров'я , філософське, біологічне та етичне визначення. Визначення здоров'я ВООЗ. Здоровий спосіб життя як умова його тривалості, фізичного і духовного розвитку. Людина і хвороба. Хвороба як переживання і поведінка людської особистості.	4	-«-	-«-
9	Проблеми життя і смерті у медичній етиці та деонтології	4	-«-	-«-
10	Роль медичної сестри в організації загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю	4	-«-	-«-
11	Оцінка стану хворого та основних параметрів його життєдіяльності	8	-«-	-«-
12	Розпитування та загальний огляд	4	-«-	-«-

	хворого.			
13	Температура тіла, правила вимірювання та реєстрації. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.	4	-«-	-«-
14	Визначення основних показників гемодинаміки Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску.	6	-«-	-«-
15	Визначення основних показників дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.	4	-«-	-«-
16	Застосування основних видів лікарських засобів	4	-«-	-«-
17	Найпростіші методи фізичної терапії	4	-«-	-«-
18	Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів,	4	-«-	-«-
19	Особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання) у тяжкохворого. Користування підкладним судном та сечоприймачем	4	-«-	-«-
20	Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка їх застосування, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми..	4	-«-	-«-
21	Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця.	4	-«-	-«-
22	Поняття про клінічну і біологічну смерть. Правила обходження з трупом	4	-«-	-«-
23	Поняття про лікувальне та дієтичне харчування.	4	-«-	-«-
Всього		100		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної

«Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка

результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою освітнього компоненту протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою:

«відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	

«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.45-3,46	138
3.42-3,44	137
3.4-3,41	136
3.37-3,39	135
3.35-3,36	134
3.32-3,34	133
3.3-3,31	132
3.27-3,29	131
3.25-3,26	130
3.22-3,24	129
3.2-3,21	128
3.17-3,19	127
3.15-3,16	126
3.12-3,14	125

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.45-3,46	138	3.45-3,46	138	3.45-3,46	138
3.42-3,44	137	3.42-3,44	137	3.42-3,44	137
3.4-3,41	136	3.4-3,41	136	3.4-3,41	136
3.37-3,39	135	3.37-3,39	135	3.37-3,39	135
3.35-3,36	134	3.35-3,36	134	3.35-3,36	134
3.32-3,34	133	3.32-3,34	133	3.32-3,34	133
3.3-3,31	132	3.3-3,31	132	3.3-3,31	132
3.27-3,29	131	3.27-3,29	131	3.27-3,29	131
3.25-3,26	130	3.25-3,26	130	3.25-3,26	130
3.22-3,24	129	3.22-3,24	129	3.22-3,24	129
3.2-3,21	128	3.2-3,21	128	3.2-3,21	128
3.17-3,19	127	3.17-3,19	127	3.17-3,19	127
3.15-3,16	126	3.15-3,16	126	3.15-3,16	126
3.12-3,14	125	3.12-3,14	125	3.12-3,14	125

4.65-4,66	186			3.87-3,88	155
4.62-4,64	185			3.84-3,86	154
4.6-4,61	184			3.82-3,83	153
4.57-4,59	183			3.79-3,81	152
4.54-4,56	182			3.77-3,78	151
4.52-4,53	181			3.74-3,76	150
4.5-4,51	180			3.72-3,73	149
4.47-4,49	179			3.7-3,71	148
4.45-4,46	178			3.67-3,69	147
4.42-4,44	177			3.65-3,66	146
4.4-4,41	176			3.62-3,64	145
4.37-4,39	175			3.6-3,61	144
4.35-4,36	174			3.57-3,59	143
4.32-4,34	173			3.55-3,56	142
4.3-4,31	172			3.52-3,54	141
4,27-4,29	171			3.5-3,51	140
4.24-4,26	170			3.47-3,49	139
3.1-3,11	124	3.1-3,11	124	3.1-3,11	124
3.07-3,09	123	3.07-3,09	123	3.07-3,09	123
3.05-3,06	122	3.05-3,06	122	3.05-3,06	122
3.02-3,04	121	3.02-3,04	121	3.02-3,04	121
3-3,01	120	3-3,01	120	3-3,01	120
Менше 3	Недостатньо	Менше 3	Недостатньо	Менше 3	Недостатньо

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, мінімальна кількість балів становить 120, що є підставою для зарахування дисципліни. Студенту, який завершив вивчення дисципліни виставляється в залікову книжку «зараховано», а відомість виставляються бали від 120 до 200 та «зараховано».

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні заліку.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

3.2. Перелік практичних навичок, які перевіряються під час заліку:

1. Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмету їх вивчення та кола проблем.
2. «Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.
3. Основні типи взаємовідносин між лікарем та пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.
4. Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика.
5. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі.
6. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них.
7. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус та коло проблем.
8. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про еутаназію активну та пасивну, морально–деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині. Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології.
9. Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво небезпечні інфекційні захворювання.
10. Провести розпитування хворого та виділити основні скарги.
11. Провести вимірювання температури у хворого.
12. Провести огляд хворого на наявність корости та педікульозу.
13. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворого, провести її обробку та дезінфекцію після користування.
14. Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах та перекладання його на ліжко.
15. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
16. Дослідити у хворого пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.
17. Дослідити у хворого пульс на нижніх кінцівках, зробити висновок про його відповідність нормі.
18. Виміряти хворому артеріальний тиск, зробити висновок про його відповідність нормі.
19. Провести дослідження дихання у показового хворого, зробити висновок про основні його властивості.
20. Провести переміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі.
21. Продемонструвати методику закапування крапель у вуха, ніс, очі на муляжі.
22. Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом після його застосування.
23. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати методику накладання зі...
24. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.
25. Продемонструвати методику застосування гірчичників.
26. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.
27. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
28. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та

сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.

29. Підготувати необхідні засоби та провести гігієну порожнини рота, носа та вух важкохворому.
30. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
31. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі.

3.3. **Контрольні питання та завдання до самостійної роботи** Самостійна робота студентів виконується у вигляді підготовки до семінарських занять (підготовка теоретичних питань, виконання ситуаційних задач, підготовка до рольової гри, опанування навичками згідно з темою заняття, тощо).

3.4. **Індивідуальні завдання** (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду, аналіз та узагальнення отриманих даних з представленням клінічного випадку на занятті.
2. Тижневе спостереження за хворим із гарячкою, реєстрація температури тіла та показників гемодинаміки у температурному листі, визначення характеру гарячки та представлення клінічного випадку на практичному занятті
3. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

- 1) Історія вимірювання артеріального тиску та сучасні методи тонометрії
- 2) Основні властивості пульсу та їх використання для оцінки стану хворого у традиційній та східній медицині
- 3) Сучасні засоби профілактики пролежнів
- 4) Сучасні методи термометрії та показання до їх використання у терапевтичній клініці
- 5) Основні види лікарських засобів та особливості їх призначення пацієнтам терапевтичного профілю.

Як індивідуальне завдання в програмі передбачено опрацювання та написання навчально-пошукових робіт за запропонованою тематикою та захист їх на практичному занятті із наочною презентацією основних результатів.

Орієнтовний перелік тем для підготовки навчально-пошукових робіт:

1. Тематика медичної деонтології в роботах видатних українських та закордонних митців.
2. Основні моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом – патерналістська та автономна, модель „послабленого патерналізму”, їх сутність, переваги та недоліки у сучасному суспільстві.
3. Особливості взаємовідносин лікаря із хворою дитиною: психологічний, ментальний, поведінковий аспекти
4. Ятрогенії, основні їх причини та наслідки, морально-деонтологічні аспекти розвитку ятрогенних захворювань.
5. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення – від Древньої Індії до сучасної України.
6. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та гарантії дотримання лікарської таємниці у міжнародних законодавчих документах.
7. Лікарські помилки, їх різновиди, основні причини та наслідки помилок медичного

персоналу.

8. Лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.
  9. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик.
  10. Біоетика та біомедична етика – основні теоретичні та прикладні аспекти у сучасному суспільстві.
  11. Право людини на життя та смерть, проблема цінності людського життя.
  12. Проблеми суїциду та евтаназії у лікарській практиці.
  13. Проблеми ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД: питання медичної етики та деонтології.
- 3.5. Інші заохочення** (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідного загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни(система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни). Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять студентами є обов'язковим. Не допускаються запізнення студентів на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою

точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
  - ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
  - я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу освітнього компоненту проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Медицина» до 30 червня поточного навчального року для наступного навчального року;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Основи медсестринства: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. – 6-е вид., випр. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 552 с. + 12 с. кольор. вкл
2. Методика обстеження терапевтичного хворого: навч. посіб. / С.М.Андрейчин, Н.А.Бількевич, Т.Ю.Чернець. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. – 276 с.
3. О.М. Ковальова, Т.В. Ащеулова «Основи медсестринства» Частина 1. Діагностика. Підручник з грифом МОН, МОЗ .– Вінниця: Нова книга. – 2017. – 424с. (англійською мовою).
4. Ковальова О.М., Шаповалова С.О., Нижегородцева О.О. «Основи медсестринства» Частина 2. Синдроми та хвороби. Підручник з грифом МОН, МОЗ .– Вінниця: Нова книга. – 2017. – 264с. (англійською мовою).

Допоміжна

1. Практикум з пропедевтики внутрішньої медицини. Частина 1. Основні методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / упоряд.: Т. В. Ащеулова, Т. М. Амбросова, Н. І. Питецька [та ін.]. – Харків : ХНМУ, 2020. – 72 с.
2. Практикум з пропедевтики внутрішньої медицини. Частина 2. «Симптоми та синдроми захворювань внутрішніх органів». Автори: Т.В. Ащеулова, Г.В. Деміденко, Н.М. Герасимчук, О.А.Кочубей, А.В.Кожем'яка, В.А.Ніколаєва. – 2018. – 57 стор. Мова видання – українська.
3. Practicum in Propedeutics of Internal Medicine. Part 1. Main methods of the patient's examination in internal medicine / comp.: Т. V. Ashcheulova, G. V. Demydenko, K. M. Kompaniiets [et all.]. – Kharkiv : KhNMU, 2020. – 64 с.
4. Практикум «Схема історії хвороби». Автори: Т.В. Ащеулова, Н.М. Герасимчук. - 2017. – 16 стор. Мова видання – українська.
5. Історія хвороби. Еталонна модель.. Автори: Т.В. Ащеулова, О.М. Ковальова, Г.В. Деміденко. - 2013. - 90 с.. Мова видання – англійська.
6. Схема історії хвороби : практикум : методичні вказівки для студентів III курсу медичних факультетів / укладачі: Т. В. Ащеулова, Н. М. Герасимчук. – Харків, 2018. – 15 с.

16. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=frontpage&Itemid=1&lang=uk
- 2.<http://repo.knmu.edu.ua/>
- 3.http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=498&Itemid=42&lang=uk
- 4.<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
- 5.<http://www.mon.gov.ua/>
- 6.<http://pim1.kharkov.ua/navchalno-metodichna-direktoriya/spec-likuvalna-sprava/propedevtika-vnutrishnoyi-meditsini/>
- 7.<http://distance.knmu.edu.ua/login/index.php>